



## Ekonomska aktivnost

**Rast industrijske proizvodnje snažnih 5,4% u rujnu. BDP u 3.kv. moguće raste najviše u 7 zadnjih godina. Hrvatske perspektive srednjoročnoj do 2020. i dugoročnoj rasta BDP do 2040. slabe**

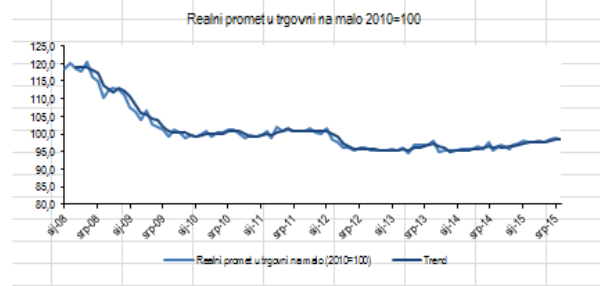
Kalendarski prilagođen indeks industrijske proizvodnje u rujnu 2015. u usporedbi sa rujnom 2014. u Republici Hrvatskoj, ubrzava rast na 5,4%, dok je na mjesečnoj razini

rast dostigao visokih 5,9%. Za prvih 9 mjeseci ukupna industrija raste za 2,3%, prema istom razdoblju prošle godine. Ponovno rast predvode kapitalni proizvodi sa visokih 14,5%.



Prerađivačka industrija čiji je udio 82% raste 7,2% na godišnjoj razini, odnosno 2,9% za prvih 9 mjeseci. Sa preko 10% rasta na godišnjoj razini raste 14 grana industrije predvođene naftom i brodogradnjom. BDP bi u 3.kv. mogao doprinosima industrije, turizma trgovine i izvoza porasti najviše u 7 zadnjih godina te bi u 2015. oporavak gospodarske aktivnosti mogao biti 1-1,5%.

Hrvatske perspektive rasta ostaju slabe oko 2% u prosjeku u srednjem roku do 2020. godine, dok su dugoročni potencijali rasta u 2015. znatno lošiji nego prije krize te Hrvatsku pozicioniraju pri dnu EU28 za stope rasta do 2040. Sada gotovo upola niže stope potencijalnog rasta izložene su naglašenim negativnim rizicima jer bitno ovise o dinamici rasta i kvaliteti investicija, osobito u sektor međunarodno razmjenjivih dobara te rastu ukupne faktorske produktivnosti.



## Životni standard i raspoloženje potrošača

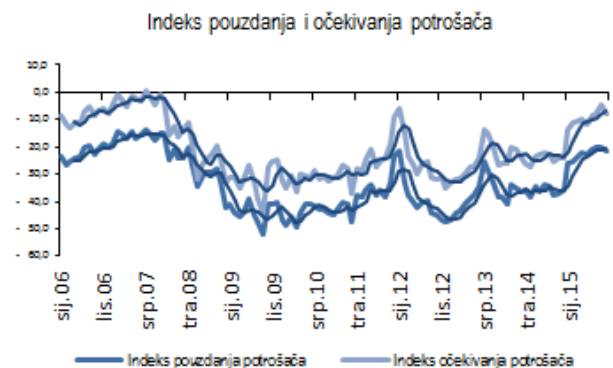
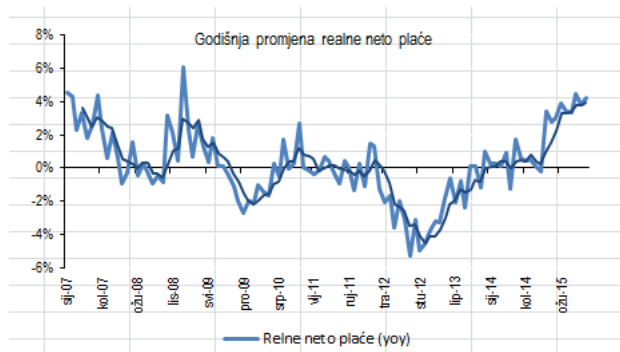
**Realne neto plaće nastavljaju dinamično rasti 4,2% u kolovozu. Pogoršanje indeksa pouzdanja i očekivanja potrošača u rujnu paradi očekivanja financijske situacije kućanstva i tržišta rada**

Prosječna isplaćena neto plaća po zaposlenom u pravnim osobama u kolovozu u 2015. u odnosu na isti mjesec prošle godine nastavila je pozitivni ovogodišnji trend rasta i bila je viša za 4,2% realno, te za

3,6% nominalno i iznosila je 5.712 kn ili 192 kn više nego u istom mjesecu 2014. dok je na mjesečnoj razini neto plaća nominalno manja za 0,1% ali realno veća je za 0,1%. Deflacijski pritisci i od početka

2016. porezno rasterećenje, uz blagi oporavak gospodarstva nastaviti će u 2016. podržavati realni rast neto plaća. Završetkom glavne turističke sezone i bitnim smanjenjem sezonskog zapošljavanja u rujnu je, nakon više pozitivnih mjeseci, zabilježeno pogoršanje kretanja indeksa pouzdanja potrošača

(IPP) i indeksa očekivanja potrošača (IOP), premda su oba kompozitna indeksa na značajno višoj razini nego u rujnu 2014. godine. Negativna su očekivanja financijske situacije u domaćinstvima kao i očekivanja u pogledu ekonomske situacije u Hrvatskoj kroz 12 mjeseci. Prisutan je pesimizam u svezi perspektive na tržištu rada sa očekivanjem povećanja nezaposlenosti.



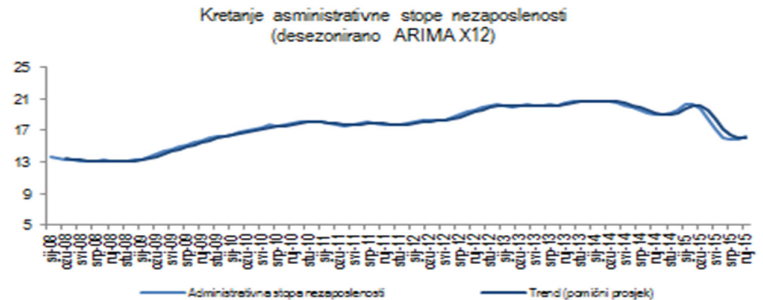
# Tržište rada

**Povećana registrirana nezaposlenost na 16,2% u rujnu, uz smanjenje broja zaposlenih. Raste ekonomska migracija iz HR mladih i atraktivnih struka sa velikim negativnim posljedicama**

Prema podacima HZZ-a u Hrvatskoj je krajem rujna 2015. nezaposlenih osoba bilo evidentirano 259.459, što je za 31.125 osoba manje nego u kolovozu prošle godine, a 2.711 osoba više nego prethodni mjesec. Po podacima HZZ-a nezaposlenost je u rujnu povećana za 1,1 % u usporedbi s prethodnim mjesecom ali i nadalje je manja za 10,7 % u usporedbi s istim mjesecom 2014. godine. Tijekom rujna 2015. iz evidencije nezaposlenih izašlo 28.608 osoba, 10,1 % manje nego u istome mjesecu prošle godine. Od toga su zaposlene 18.772 osobe,

od čega 16.902 osobe na temelju radnoga odnosa. Temeljem radnoga odnosa 90,1% se osoba zaposlilo na neodređeno vrijeme. Stopa registrirane nezaposlenosti za rujna 2015. iznosi 16,2%. Za mlade stručne osobe tržište rada ostaje slabo sa neizvesnom perspektivom. Premda nema preciznih statističkih praćenja

primjetno je jačanje tendencija iseljavanja najproduktivnijeg dijela stanovništva osobito iz pojedinih područja i/ili pojedinih za EU atraktivnih struka. Ekonomska politika nema rješenje, a sveukupni kratkoročni i dugoročni ekonomski, demografski i socijalni negativni učinci i posljedice iseljavanja, mladih i stručnih su nesagledive, ali su sigurno vrlo velike i dalekosežne.



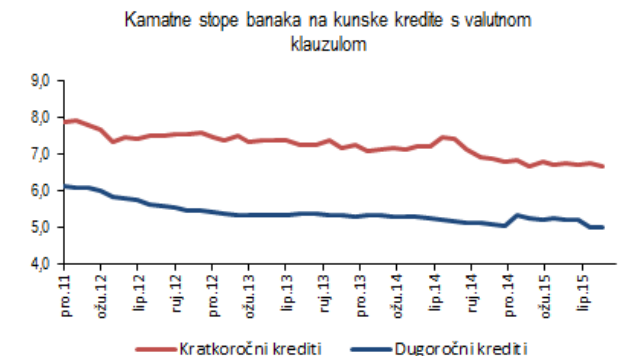
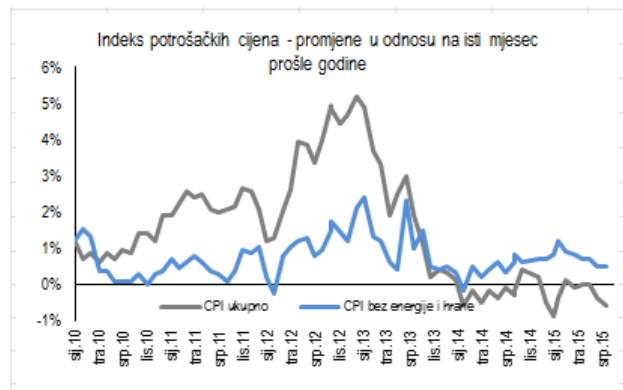
# Financijsko tržište i inflacija

**Indeks potrošačkih cijena na -0,8% u rujnu. Brzina rasta i visina javnog duga ograničava rast HR BDP-a. Negativna očekivanja investicijskih banaka za HR javni dug i kreditni rejting u 2016 .**

Prema podacima DZS indeks potrošačkih cijena u rujnu 2015. na godišnjoj razini daljnje klizi na -0,8% a na mjesečnoj razini pad je sa -0,2% u kolovozu na -0,4% u rujnu, dok promatrano na godišnjem prosjeku cijene su još niže nego u kolovozu na -0,3%. Budući da temeljna inflacija bilježi rast na 0,8% u rujnu na godišnjoj razini, prevladajući deflatorni pritisci određeni su eksternim čimbenicima kao što su cijene energenata i njihova prelijevanja na pojedine

domaće sektore. Krediti nefinancijskim društvima krajem kolovoza su manje od 1/3 u ukupnim kreditima, i na godišnjoj razini padaju za 3,9%, sa razduživanjem sektora poduzeća prema domaćim bankama. Ministarstvo financija očekuje da će krajem ove godine dug opće države dosegnuti iznos od 296,9 milijardi kuna, što bi bilo oko 90 %

BDP-a. Udio javnog duga u BDP bi mogao porasti za preko 5 indeksnih poena i u 2015. Premija rizika HR raste najbrže i bitno najviša je u CEE. Među investicijskim bankama su očekivanja da se stanje hrvatskog javnog duga i deficita proračuna, bez obzira na izborne pobjednike, neće u kratkom roku poboljšati, a vrlo je vjerojatno da bi hrvatski kreditni rejting mogao još pasti u 2016.



## CDS Spread 5-year b.p.

Izvor : CEE Macro /Fixed Income Daily Erste Bank, HUB Pregled , Deutsche Bank

| Država    | 4.5.2015 | 5.6.2015 | 30.6.2015 | 10.7.2015 | rujan 2015 | listopad 2015 |
|-----------|----------|----------|-----------|-----------|------------|---------------|
| Hrvatska  | 278      | 267      | 271       | 271       | 281        | 294           |
| Češka     | 48       | 48       | 50        | 51        | 47         | 50            |
| Mađarska  | 137      | 143      | 160       | 163       | 168        | 167           |
| Poljska   | 58       | 66       | 76        | 80        | 74         | 73            |
| Rumunjska | 111      | 116      | 130       | 133       | 126        | 129           |

# Vanjska trgovina i svijet

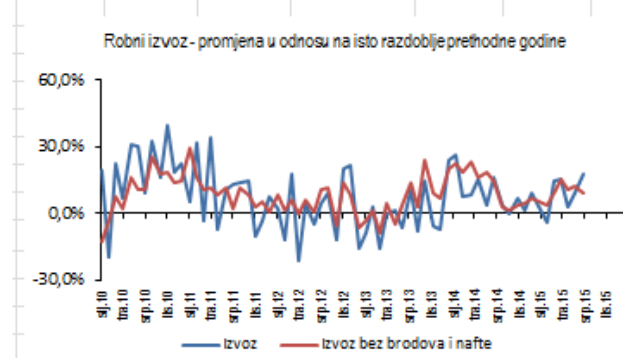
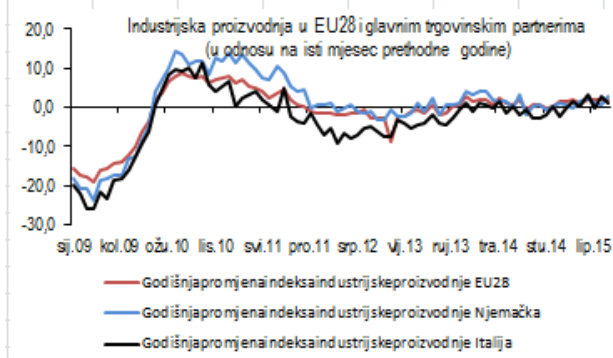
Hrvatski privatni sektor postupno, dijelom iz nužnosti opstanka, se preorijentira na internacionalizaciju poslovanja. ECB bi mogao uvesti dodatne stimulanse za politiku kvantitativnog popuštanja, a FED-a početi blago povećavati primarne kamatne stope u prosincu 2016.

Prema raspoloživim podacima o robnoj razmjeni, ukupan robni izvoz (izraženo u eurima) je u lipnju 2015. na godišnjoj razini porastao za visokih 18,0%. Ukoliko se izvoz brodova i nafte može se pretpostaviti da je tako prilagođeni pokazatelj zabilježio porast od 9,1%. Podaci o kalendarski prilagođenoj industrijskoj proizvodnji

pokazuju da je u kolovozu 2015. u EU28 ostvaren dinamični rast za 1,9%, a u EU19 blaži rast od 0,9% na godišnjeg razini dok je mjesečnoj razini ista pala u EU28 za 0,3% odnosno 0,5% u EU19. Među zemljama važnim trgovačkim partnerima Hrvatske, u Njemačkoj je u kolovozu 2015. zabilježen visoki rast industrijske proizvodnje od 2,9% na godišnjoj razini, dok je

u Italiji godišnji rast od 1,0%. Pozitivne tendencije izvozne orijentiranosti hrvatskog privatnog sektora pokretane su značajno nužnošću opstanka tvrtki, a dijelom su podržane aktualnim oporavkom tržišta partnera u EU28. Odgođen do prosinca očekivani dodatni stimulus ECB-a, poradi deflacije u EU 19, mogao

bi se povoljno reflektirati na europska tržišta dionica i obveznica i, te na refinanciranje hrvatskih obveznica i zajmova u 2016. U SAD, potaknuto pozitivnim podacima o zapošljavanju, prevladava mišljenje da bi FED trebao podići u prosincu osnovnu kamatnu stopu sa mogućim daljnjim postupnim rastom tijekom 2016. Indeks poslovne klime u EU19 na kraju listopada blago se povećao za 0,08 poena na +0,44 poena.



BusinessClimateIndicator

